

Ensanyar-se

Ens hem hagut de doldre sovint de la desnaturalització del nostre idioma que representa la tendència a l'eliminació dels pronoms en i hi, que fa que frases tan arrodonides i perfectes —tan perfectes— com En vam agafar deu i Hi tenia molt d'interès es redueixin a un resultat tan degradat com «Vam agafar deu» i «Tenia molt d'interès». Circumscribint-nos ara a la primera d'aquestes dues partícules pronominals, insistim que en cap cas no és tolerable que se suprimeixi d'oracions com No en tenia ganes. No en feien gens de cas. Ens en vam recordar tard. En tenia més que tu i En sabia una bona colla.

Però una cosa és que se suprimeixi indegudament i sistemàticament aquest pronom —i es degradi, així, la nostra sintaxi— i una altra és que es representi doblement acompanyant o completant un mateix verb. Efectivament, ens ha sobtat una mica llegir, en una entrevista, el conjunt «ensenyar-ne'n» (de català) i sospitem que aquesta forma deu haver sobtat més d'un lector. Havent-hi reflexionat, ens adonem, però, que com a forma oral no la trobem pas estranya del tot, i hem de creure que ha d'ésser deguda a l'analogia de conjunts com ensenyar-me'n o ensenyar-te'n. Perquè lògicament —analíticament—, «ensenyar-ne'n» no pot tenir cap justificació. En primer lloc, només és qüestió d'un sol complement (de català) i, d'altra banda, de dos complements d'un mateix verb representables pel pronom en, només en un cas fóra possible aquesta representació.

En una oració amb un complement com és ara tres cistells de pomes, el pronom enté capacitat per a representar diversos elements o parts d'aquest complement. Si diem En va dur tres, el pronom en vol dir «cistells de pomes»; si diem En va dur tres cistells, vol dir «de pomes» i si diem En va dur tres de pomes aleshores significa «de cistells». Anàlogament AnVa obtenir alcohol de la fusta es pot reduir a En va obtenir —o bé Va obtenir-ne (alcohol de la fusta)—, En va obtenir alcohol(De la fusta) i En va obtenir de la fusta (alcohol). Però fins i tot considerant, en el primer cas, que alcohol i de la fusta eren dos comp diferenciats, no fóra admissible representar-ho per «Va obtenir-ne'n».

ALBERT JANE